

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ४१ / अंक : १६ / २०८० जनवरी १५ गते शुक्रबार / नेपाल सम्वत् १९४४ / Dec. 1, 2023 / मूल्य रु. १०/-

जनतालाई दमन गरेर समस्याको समाधान हुन सक्दैन

काठमाडौं। २०८६ सालको राजनीतिक परिवर्तन पछि पनि जनताले चाहेको जस्तो सेवा सुविधा पाउन सकेन। माओवादीले २०५२ सालमा आन्दोलन गर्ने भन्दे सशस्त्र आन्दोलन सुरु गयो। त्यसबेले अर्थात् २०५२ सालमा शेरबहादुर देउवा प्रधानमन्त्री रहेका थिए।

प्रधानमन्त्रीलाई माओवादीले ४० बुँदे माग बुझाउँदै ती मागहरू पूरा गराउन आग्रह गरेको थिए। ती माग पूरा नभएकाले माओवादीले सशस्त्र आन्दोलन सुरु गयो २०६२/६३ सम्म आइपुग्दा १० हजार निर्दोष जनताको हत्या गरियो, विकास निर्माण ठप्प भए त्यही कारणले गर्दा देउवा सरकारले पुष्टकमल दाहाल, बाबुराम भट्टराई सहितका अन्य केही व्यक्तिको टाङ्कोका मूल्य तोक्यो।

२०६२/६३ मा विदेशीको इसारामा १२ बुँदे सहमति गरियो। त्यही सहमति अनुसार राजतन्त्र फालेर गणतन्त्रको घोषणा मात्र गरिएन नेपाललाई धर्म निरपेक्ष राष्ट्र समेत

>>> बाँकी ८ पेजमा

सरकार नै लोकतन्त्र र गणतन्त्रको विरोधमा

काठमाडौं। पछिल्लो समयमा मुलुक अशान्त भएको छ। जनता सङ्कमा उत्रिएका छन् भने पुष्टकमल दाहाल सरकार जसरी भएपनि सङ्कमा उत्रिएका जनतालाई तह लगाउन लागि परेको छ। एकातिर जाजरकोट र पश्चिम रुकुममा जनता भूकम्पले गर्दा पिडित बनेका छन्।

सरकारले भूकम्प पिडितलाई उचित व्यवस्थापन गर्न सकिरहेको छैन। भूकम्प पीडितहरू एउटा पालको भरमा बाँच्न बाध्य भएका छन्। दिनहुँ जस्तो भूकम्प पिडितले ज्यान गुमाईरहेका छन्। प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप कोषमा मोटो रकम रहेपनि पिडितले पाउन सकेका छैन् यति हुँदूबुँदै पनि दाहाल सरकार भने आफ्नो कुर्सी

>>> बाँकी ८ पेजमा

भारतले २०६२/६३ मा सहयोग गरेकै हो : प्रधानमन्त्री दाहाल

काठमाडौं। गत शनिवार प्रधानमन्त्री निवास बालुवाटारमा भएको एक कार्यक्रममा अहिले सामाजिक सद्भाव धार्मिक, अतिवाद विथोले काम भईरहेको प्रधानमन्त्रीले बताएका छन्। तर उनले सो कार्यक्रममा जनता किन त्यसतर्फ उद्देश रहे भनेर केही बोलेका छैन्।

सोही कार्यक्रममा उनले अहिले माओवादीले राष्ट्रिय स्वाधिनतालाई सुदूर गर्ने राष्ट्रिय स्वतन्त्रको संक्षण गर्ने कार्य गरिरहेको बताएका भएपनि उनैले २०६२/६३ मा भारतमा रहेका नेपालीहरूले र भारतले सहयोग नगरेको भए

यति छिउ गणतन्त्र नाचाउने समेत बताएका छन्। माओवादीका अध्यक्ष समेत रहेका प्रधानमन्त्री दाहालले ढिले भएपनि भारतले

>>> बाँकी ८ पेजमा

सहयोग गरेको र त्यही सहयोगले गर्दा मुकुमा गणतन्त्र आएको स्वीकार समेत गरेका छन्।

शनिवार प्रधानमन्त्रीले सरकारी निवास बालुवाटारमा माओवादीका नेता खुशिराम पाखिनको छैर्णी स्मृति विवास तथा खुशिराम पाखिन स्मृतिग्रन्थको विमोचन समारोहलाई सम्बोधन गर्दै उनले उक्त कुरा बताएका हुन्।

भारतमा संगठन भएकाले नै आफू भारतमा बस्ता धेरै सहयोग पाएको बताएर आफ्नो भएपनि आन्दोलनलाई निस्तेज पार्ने निर्णय नै गरेको थिए।

कुनैबेला भारत विरुद्ध सुरुड्युद्ध गर्ने उद्घोष गरेर उनी आँई भारतमा बसेका थिए। शनिवारको कार्यक्रममा उनले भारतबाट

>>> बाँकी ८ पेजमा

काठमाडौं। मंसिर ७ गते देखि मेडिकल व्यावसायी दुर्गा प्रसाईले राष्ट्र, राष्ट्रियता, धर्म, संस्कृति र नागरिक बचाउ भन्दे आफ्नो एकले प्रयासमा आन्दोलन गरिरहेका छन्। प्रसाईले नेतृत्व गरेको आन्दोलनलाई निस्तेज पार्न पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले १२ बुँदे सहमतिको दलहस्तो बैठके राखेर जसरी भएपनि आन्दोलनलाई निस्तेज पार्ने निर्णय नै गरेको थिए।

मंसिर ७ मा बल्खुमा भएको सभामा प्रसाईले आवास गरेनुसार तुले संख्यामा मानिसहस्रको उपरिथित रहेको थिए। एउटा

दमनले जनताको बोली बन्द गर्न सकिँदैन !

काठमाडौं। सत्ता गठबन्धनको पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले सकारात्मका दुरुपयोग गर्दै आफ्ना विपक्षीलाई दवाउने क्रममा मात्र आफ्नो ध्यान केन्द्रीत रहेको छ। सत्ताको महत्वपूर्ण सहभागी रहेको नेपाली काग्रेसले समेत अहिले प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारलाई लगान लगाउन सकेको छैन भने काग्रेसबाट सरकारमा सहभागी भएका मन्त्रीहरू समेत कमाउ धन्दामा मात्र लागेका र जसरी भएपनि पार्टी सभापति शेरबहादुर देउवा र देउवा परिवारलाई खुसी पारेर सत्तामा बसिरहेने रणनीतिमा लागेका छन्।

काग्रेस नेतृत्वले मुलुकमा सकटको अवस्थामा पुगा समेत दुलुदुल हेरेर बसेको आरोप काग्रेसकै नेता र कार्यकर्ताहरूले

लगाउँदै आएका भएपनि काग्रेसको संस्थान इतर पक्षको नेताहरू समेत एकमत हुन नसकेकै कारण त्यसको फाइदा सभापति देउवाले ठाउँदै आएका छन्।

काग्रेसले संसदमा समेत नेतृत्वायी भूमिका निभाउन सकेको छैन भने पार्टी सञ्चालनमा समेत प्रभावकारी भूमिका निभाउन सकेको छैन। पद प्रतिको निष्ठा र देश र जनताप्रति गरिने व्यवहारलाई पदले ठोपी दिएकै कारण काग्रेस दिनप्रतिदिन खस्काउ गरेको छ।

काग्रेस समेत सहभागी भएको दाहाल सरकारले जनताले उठाएका मागलाई सम्बोधन गर्न नसकेकै कारण मेडिकल व्यवसायी दुर्गा

>>> बाँकी ८ पेजमा

माघ ११ अदि नै सत्ता समिकरण बदलिन सबैने

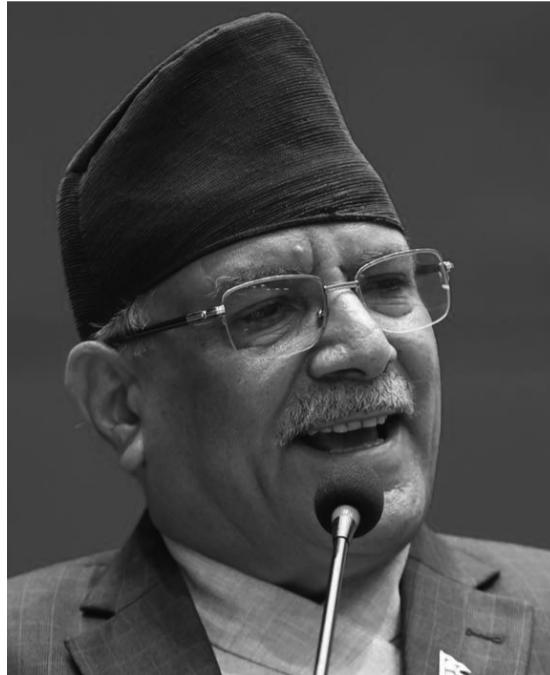
काठमाडौं। जनता सङ्कमा आइरहाँदा काग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवाले धर्मनिरपेक्षका बारेमा छलफल र बहस चलाउन सकिन्छ भन्ने अभियक्ति दिएपछि काग्रेस भित्र विवाद उत्पन्न भएको छ। काग्रेसमिति एक थरी मानिहरू नेपाललाई हिन्दु राष्ट्र नै बनाउनपर्न अडानमा रहेका छन्। विगतको काग्रेसका महासमितिका बैठकमा त्यो विषय जोडतोडले उठेपनि त्यसलाई वेवास्ता गरिएको थिए।

काग्रेसको महासमितिको बैठकमा एजेंडाहरू प्रस्तुत हुन काग्रेसको केन्द्रीय समितिबाट एजेंडा पारित हुनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। सभापति देउवाले चाहेको खण्डमात्र एजेंडा पारित हुन सक्छन्। केन्द्रीय समितिले एजेंडा पारित नगरेको कारण नै गएको महासमितिको बैठकमा भण्डै ७ सय सदस्यहरूले हस्ताक्षर गरेर

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

देउवासँग प्रधानमन्त्री दाहाल रुष्ट

कसरी हिन्दुराष्ट्रलाई हटाइयो भन्दै प्रश्न गरेका समाचारहरू प्रकाशित र प्रसारित भएका थिए। सोही बैठकमा एमाले अध्यक्ष केपी ओलीले समेत संघीयता कहाँबाट घुसाइयो भन्दै प्रश्न गरेका थिए।

दुर्गा प्रसाईले नेतृत्वको आन्दोलनलाई निर्दृष्ट बनाउन आफूलाई दाहाल काग्रेसका सभापति देउवासँग रुष्ट भएका छन्। काग्रेसले नेपाललाई पुन हिन्दुराष्ट्र बनाउन आफूलाई दावाव दिन सक्ने सुइको पाएपछि उनले एमाले अध्यक्ष

ओलीसँग वार्ता गरेका छन्।

पछिल्लो अवरस्थामा हेर्दा अहिलेको सत्ता समिकरण बदलिन सबैने आकलन हुन थालेको छ। खास गरेर नेपाली काग्रेसमिति समेत हिन्दुराष्ट्रका पक्षमा बलियो मत रहेको र सभापति देउवाले

>>> बाँकी ८ पेजमा

एउटा व्यक्तिको विरोधमा राज्यसत्ता नै प्रयोग

व्यक्तिले गर्ने भनेको आन्दोलनलाई दवाउन सरकारले राज्यसत्ता नै प्रयोग गरेको २०६२/६३ पछिको यो तै पहिलो पटक हो। सरकारले आफ्नो अकर्मण्यता र असफलता लुकाउनको लागि राज्यसत्ता नै प्रयोग गरेर आन्दोलन निस्तेज पार्ने बाध्यमात्र भएन सेनालाई समेत स्टार्डबाइमा राखेको आफ्नो असफलता लुकाउन खोज्ने कार्यमा सक्रिय भयो।

सत्ता गठबन्धनमा रहेका प्रायः सबै दलका नेता र कार्यकर्ताहरू प्रसाईले आन्दोलनलाई निस्तेज पार्न सक्रिय रहेको भएपनि नेपाली

>>> बाँकी ८ पेजमा

उखु किसानले पाएनन् ३२ करोड अनुदानको रकम

काठ

कसरी भारतका हिन्दू राष्ट्रवादीहरूले मुस्लिमविरुद्ध इतिहासलाई हतियार कनाउँदैछन्

विक्रम गुरुड

भारत पहिले धर्मनिरपेक्ष प्रजातन्त्र थियो, तर यसको वर्तमान नेता, सत्तारूढ भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) का नरेन्द्र मोदीले एकदम फरक दृष्टिकोण अगाडि बढाउँछन्। मोदी भारतलाई हिन्दू राष्ट्र बन्न चाहन्छन्, जसमा भारतका धार्मिक अल्पसंख्यकहरू (जनसंख्याको लगभग २०प्रतिशत) दोस्रो दर्जाका नागरिक हुन् र मुस्लिमहरू विशेष गरी (लगभग १४ प्रतिशत भारतीयहरू) बदू दो बहुसंख्यक हिसालाई स्वीकार गर्न बाध्य छन्। वास्तवमा, भारतीय मुस्लिमहरूलाई आतंकित गर्ने कथाहरू मोदीको भारतमा निराशाजनक रूपमा सामान्य भइसकेका छन्, मानव अधिकार समूहहरूले प्रत्येक बितेको वर्षमा बढ्दो हिसाको दस्तावेजीकरण गर्दै। फ्रिडम हाउस र भि-डेम जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय समूहहरूले मानव र नागरिक अधिकारको तीव्र गिरावटका कारण भारतलाई आशिक रूपमा स्वतन्त्र र चुनावको निरंकुशता मात्र ठान्छन्।

भाजपाले सधै मुस्लिमहरूलाई हिन्दूभन्दा कम भारतीय ठानेको छ। राजनीतिक दल १९८० मा राष्ट्रिय स्वयंसेवक संघ (आरएसएस) को एक शाखा को रूप मा गठन भएको थियो, १९८५ मा स्थापित एक सबै पुरुष अर्धसैनिक संगठन र इटालियन फासिस्ट समूहहरू जस्तै मुसोलिनीको ल्याकर्शर्टस मा मोडेल। बीजेपी र आरएसएस दुवैले भारतलाई हिन्दूहस्तारा हिन्दूहरूको राष्ट्रको रूपमा हेठ्न, र ऐतिहासिक रूपमा सचिद्र र विविध भएको हिन्दू पहिचानलाई एकताबद्ध र परिचालन गर्न खोज्छन्।

प्रारम्भिक हिन्दू राष्ट्रवादी नेताहरूले भारतीय मुस्लिमहरू विरुद्ध हिसालाई समर्थन गरे। उदाहरणका लागि, डिसेम्बर १९३८ मा—क्रिस्टलनाटको

केही हप्तापछि—हिन्दू राष्ट्रवादी नेता भिडी सावरकरले घोषणा गरे कि हिन्दू स्वार्थको विरोध गर्ने मुस्लिमहरूले जर्मन-यहूदीहरूको भूमिका खेल्नुपर्नेछ। आरएसएसका दोस्रो नेता, एमएस गोल्वाकरले घोषणा गरे कि जर्मनीको सामीटिक जातिको देश—यहूदीहरू सफा गर्नुहामीले हिन्दुस्थानमा सिकन र लाभ उठाउनको लागि राम्रो पाठ हो। त्यस्ता नरसंहार कलहरू आज पनि वर्तमान छन्। २०२१ मा, एक हिन्दू राष्ट्रवादी नेताले आफ्ना अनुयायीहरूलाई लाखौ भारतीय मुस्लिमहरूलाई मार्न तयार हुन आग्रह गरे। जेनोसाइड वाच र प्रारम्भिक चेतावनी (संयुक्त राज्य होलोकास्ट मेमोरियल म्युजियमको एक परियोजना) सहित वाचडग समूहहरू, भारतमा नरसंहारका लक्षणहरू पहिले नै प्रकट भइसकेका छन् भनी सावधानी अपनाउँछन्।

मोदी

आरएसएसका

आजीवन सदस्य

हुन्। २०१४ मा

भारतको प्रधानमन्त्री

हुनु अधि, उहाँ गुजरातको मुख्यमन्त्री हुनुहुन्थ्यो, जुन राज्यले २००२ मा आफ्नो हेरचाहाको समयमा, विभाजन पछि भारतको सबैभन्दा खराब साम्रादायिक दंगा देखेको थियो—कर्तिमा एक हजार मानिसहरूको ज्यान गएको थियो, जसमा अधिकांश मुस्लिम थिए। यसले उनलाई २००५ को अमेरिकी यात्रा प्रतिबन्ध सहित, र मुस्लिम विरोधी बलियो व्यक्तिको रूपमा घरमा कुख्यात सहित अन्तर्राष्ट्रिय आलोचना कमायो। त्यो प्रतिष्ठाले मोदी र भाजपालाई भारतको

२०१४ को आम चुनावमा विजयी गराउन मद्दत गयो। भारतीय मुस्लिमहरू विरुद्ध बढ्दो हिन्दू राष्ट्रवादी हिसाको पौँच वर्ष पछि, मोदीले बीजेपीलाई २०१९ मा अर्को चुनाव जिल नेतृत्व गरे। यद्यपि धेरै भारतीयहरू—धेरै हिन्दूहरू सहित—बीजेपीको विरोध गर्नुहामीले हिन्दुस्थानमा सिकन र लाभ उठाउनको लागि राम्रो पाठ हो। त्यस्ता नरसंहार कलहरू आज पनि वर्तमान छन्।

बीजेपीको एजेन्डाको मुख्य अंशमा

शोषणकारी र हानिकारक औपनिवेशिक उद्यमबाट ध्यान हटाए।

समकालीन हिन्दू राष्ट्रवादीहरू भारतीय इतिहासको सन्दर्भमा ब्रिटिश औपनिवेशिक विचारहरू पछ्याउँछन्—तर तिनीहरू मुगलहरूलाई आक्रमण गर्न अगाडि बढ्छन्। कहिलेकाहाँ हिन्दू राष्ट्रवादीहरूले मुगलहरूलाई नरसंहार गरेको भूटो आरोप लगाउँछन्। अन्य समयमा उनीहरूले मुगलहरूलाई

यसले धेरै भारतीय बालबालिकाहरूलाई आफै इतिहासका मुख्य भागहरूमारे अनभिज्ञ बनाउँछ, जसमा मुगलहरूले बहुसास्कृतिक साम्राज्य निर्माण गरे, हिन्दू र मुस्लिम धार्मिक समूहहरूलाई संरक्षण गरे र शासन गर्न राजपूतहरू भनेर चिनिने हिन्दू कुलीनहरूमा भर परे।

हिन्दू राष्ट्रवादीहरूले ऐतिहासिक मरिजदहरू पनि भत्काएका छन्।

सबैभन्दा प्रमुख कुण्ड, १९१२मा, एक हिन्दू भीडले उत्तरी भारतको शहर अयोध्यामा ज्ञाट औं शताब्दीको प्रारम्भिक मुगल मस्जिदलाई अवैध रूपमा धस्त पारेको थियो। २०२० मा, मोदीले मस्जिदको भग्नावशेषमा हिन्दू देवता रामको लागि आमुनिक मन्दिरको शिलान्यास गरे। पूरा भएपछि, अयोध्याको राम मन्दिरले भाजपाको दर्शनको केन्द्रियन्दु मुस्लिम विरोधी प्रतिमा र हिन्दू विजयवादको प्रमुख मिश्रणलाई मूर्त रूप दिनेछ।

विद्यार्थीहरूले आफ्नो ५ वर्षीय मुस्लिम सहापातीलाई हिर्काएपछि, भारतीय शिक्षकले अपमानजनक रूपमा यसो भने: 'मलाई मेरो काममा पछुतो छैन; जनता मेरो साथमा छन्।' वास्तवमा, विगत एक दशकमा, भारतीय मुस्लिमहरू भारतको हिन्दू बहुसंख्यकहरूद्वारा प्रार्थना गर्ने, धार्मिक रेखाहरूमा विवाह गर्ने, बिदा मनाउने, गाईको मासु खाने, सरकारी नीतिहरूको विरोध गर्ने, हिन्दू राष्ट्रवादको बारेमा रिपोर्ट गर्ने र थप कुराहरूको लागि हिसात्मक र अक्सर घातक आक्रमणको शिकार भएका छन्। धेरैले "भारत मोदी होइन" भनी सात्त्वना लिने गर्थे, तर अहिले यो इच्छापूर्ण सोच जस्तो देखिन्छ।

जसरी बीजेपीको एजेन्डा जारी छ र भारतीय लोकतन्त्र कमजोर हुँदैछ, हामीले भारतको विगत र वर्तमान दुवैमा धार्मिक अल्पसंख्यकहरू, विशेष गरी मुस्लिमहरूमाथि थप आक्रमणहरू देख्न्छौं।

कश्मीरको इतिहासमा जुलाईको महत्त्व

थियो र त्यसकारण विरोध गरिरहेका कश्मीरीहरू नमाज पढन लाइनमा लाग्न थाले। एक केटा जेलको पर्खालमा चढेर प्रार्थनाको लागि आह्वान गर्न थाले (अजान)। उनलाई भित्रबाट प्रहरीले गोली हानेर मार्यो र पर्खालबाट खसेपछि अर्को केटा फोन जारी राख्न त्यहाँ पुर्यो, उसलाई पनि गोली हानेर मारियो, तर, जनताले हार मानेन् र थप २० ले अनुष्ठान पूरा गरेर इतिहास रचे। प्रक्रियामा हताहता यो रक्तपात ढोगरा शासन विरुद्धको प्रतिरोध आन्दोलनको जलविद्युत क्षण बन्यो किनकि यसले राज्यवाची अशान्ति, कोलाहल, आन्दोलन र स्वतन्त्रताको लोकप्रिय मागमा परिणत गरेको अवज्ञालाई उत्तरेति गर्न्यो। यो दिनलाई यूम-ए-शुहदा-ए-कश्मीर वा कश्मीर दिवसको नाम दिइएको छ र त्यस वर्षदेखि ती महान शहीदहरूको सम्माना जम्मु कश्मीर र विश्वभर मनाइन्छ।

फेरि, यो जुलाई १९, १९४७ मा आजाद जम्मु र कश्मीरका पूर्व राष्ट्रपति राष्ट्रिय सरदार इब्राहिम खानको निवासमा जम्मू-कश्मीर र त्यहाँका मूल निवासीहरूले सर्वसम्मतिले राज्यलाई पाकिस्तानमा विलय गर्न आह्वान गरेको थियो।

मजिस्ट्रेट आझुपुर्दा र कारबाही सुरु हुने बेलामा जुहुरको समय आइसकेको

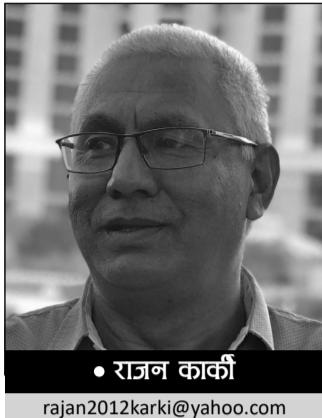

गर्ने प्रस्ताव पारित गरे। आबी गुजार, श्रीनगरमा उपमहाद्वीपका मुस्लिमहरूको महाकाव्य र पवित्र अन्दोलनको गर्भबाट त्यही वर्ष अगस्ट १४ मा उदय हुने पाकिस्तान राज्यमा काश्मीरहरूले आफ्नो अभिप्राय र इच्छालाई अस्पष्ट रूपमा घोषणा गरेपछि यो ऐतिहासिक क्षणको कारणले १९ जुलाईले तूलो महत्त्व निवासमा जम्मू-कश्मीर र त्यहाँका मूल निवासीहरूले सर्वसम्मतिले राज्यलाई प्रतिरक्षण गर्दै छन्। जसको मोहम्मद अली जिन्नाको नेतृत्वमा, र

जुन ३ विभाजन योजनाको आधारमा त्यस वर्षदेखि, राज्य र विश्वभरका कश्मीरीहरूले यस दिनलाई उही उत्साह र जोशका साथ मनाउँदै छन्। र यो सपनलाई साकार आपात अन्तर्भूत गर्ने आपात आक्रमणहरूको विरुद्ध विश्वभरको आधारमा त्यहाँ जारी राज्यलाई प्रतिरक्षण गर्दै छन्। यो अन्तिम तर कस्तिमा, यो एक महिनामा यो हुन लागेको थियो कि भारतीय संनाले युवा प्रतिरोधी

प्रतिक, बुरहान वानी र उनका दुई वीर सहयोगीहरूलाई कब्जा गरिएको क्षेत्रको कोकरनाग मज्जमा प्रवेश गरेको सानै उमेरमा मज्जमा प्रवेश गरेको थिए र आफ्नो प्रेम, जोश र भारतीय अधीनताबाट स्वतन्त्रताको लागि एक सांचो क्रान्तिकारी आदर्श र प्रतिमामा परिणत गर्दै चलिरहेको प्रतिरोधलाई पूर्ण रूपमा नयाँ जीवन र आयाम प्रदान गरेको थियो। पुलवामाको एक मध्यम वर्षीय परिवारको यो सिंह-हृदयले आन्दोलनको नयाँ अध्याय बदल्यो र कब्जा शासनको लागि एक दुःख्य बनेको थियो किनकि उसले प्रत्येक कश्मीरी युवालाई प्रेरित

राजनीति राजमार्ग छाडेर गल्लीमार्ग बन्यो

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

देखिन थालेको छ।
भनिन्छ, सर्पको विष भार्न
नजान्नेले सर्पलाई नचलाउनु। समस्या
पहाड बनेर टाउकामा बज्रिएपछि
हाम्रा नेताहरू काँयोवायु बर्बाराएजस्तो
बरबराउन थालेका छन्। तैं कुटेजस्तो
गर, म रोएजस्तो गर्दूँ भन्ने उखानभै
सिद्धान्तहीन ठूला दलहरू सडकमा
पोखिन थालेको जनाक्रोशलाई फेरि
दमनका माध्यमबाट समन गर्न अग्रसर
भएका छन्।

एकदशक लामो जनयुद्ध गर्न
माओवादीले देखायो- मार्न सजिलो छ,
बचाउन-बनाउन गाहो। बिगार्न सहज
छ, निर्माण गर्न मुसिकल। १७ हजार
मारिए, तिनका आफन्तजन आज पनि
मुटु गाँडे पारेर जँूदै मरिरहेका छन्।
गोरखा फुजेलका नन्दप्रसाद छोराका
हत्यारालाई कारवाही गर भनेर अनसन
बस्ताबस्तै ज्यान गुमाउन पुगे, उनकी
धर्मपत्नी गंगामाया न्यायका लागि पलपल
मरिरहेकी छिन्। औखलदुगामा मारिएका
उज्जनकुमार श्रेष्ठको दिवी न्यायका
लागि संघर्ष गरिरहेकी छिन्। सरकार
बाँकेमा दिँसे खुँडाले मान्छे मार्न
रिगलालाई माफी दिन्छ, बालकसहित ८
प्रहरी मार्ने रेशम चौधरीलाई आमामाफीको
घोषणा गर्दै। अदालतका विचाराधीन
रहेका अनगिन्ति फौजदारी मुद्दाहरूलाई
फैसला गर्नबाट रोक्छ।

न्यायका लागि अर्जुनदृष्टि कहाँ
छैन। पद्धतिको मृत्यु, नैतिकताको मृत्यु,
संसद र सरकारको मृत्यु, न्यायको
मृत्यु कसैलाई दुख्दैन। न मानवाधिकार
आयोग केही गर्नसक्छ, न अदालत?
नागरिक समाज र अधिकारकमीहरू
त मलामी हुन, छिन्छिनमा न्याय
मरिरहेको छ र उनीहरू दिनदिनै मलाम
गइरहेका छन्। शायद यो हत्याराले
हाँकेको मलामीको देश हो। हत्यारालाई
कारवाही गराएर बिधि बसाल कोही
खडा हुन सक्छैन, मलाम जान जो
जुनसुकै बेला तैयार छन्।

जनता सडकमा निस्किए भने
तिनीहस्ताधि टियर ग्यास, पानीको
फोहोरा, लाठी बर्साइन्छ। राज्यदमन
गरिन्छ। समस्याको पहिचान र

समाधानका लागि प्रयास नै हुँदैन।
कस्तो जंगलराजका रूपमा लोकतन्त्र
आएछ।

समस्या समानुपातिक, संघीयतामा
छ, गणतन्त्र र धर्मनिरपेक्षतामा छ
र पद्धति र प्रणालीमा छ। समस्या
नेतृत्वको नैतिकहीनतामा छ। समस्याले
राष्ट्र जेलिएको छ। समस्या
जवाफदेही कसको भन्ने प्रश्नमा छ।
यी समस्याहरूमा राष्ट्रिय बहस हुनुपर्ने

तर दबाइएको घाउमा खिल पल्टियो भने
क्यान्सर हुने खतरा बढी रहन्छ। हेका
रहोस्।

राजनीतिलाई नदीजस्तै प्राकृतिक
रूपमा बग्न नदिएकाले देश जटिल
र दुरुह अवस्थामा पुगिसक्यो।
जनअपेक्षाउनुरूपको वातावरण
धमिल्याउने काम ठूला राजनीतिक
नेताहरूले नै गरेका हुन्। उनीहरूको
भागबाट र सिणिकेटले, कसैलाई

हाम्रा होनहार ठानिएका र मानिएका नेताहरूको

अनुहार- चाणक्यकालका मगध साम्राज्यका
महानन्दजस्ता क्रुर लाञ्छन्, चन्द्रगुप्त मौर्यजस्ता
राजनेता बञ्जलायक गुण कसैमा देखिदैन। हाम्रा
नेता जनयुद्ध र जनान्दोलनजस्ता राजनीतिक
यज्ञबाट खारिएर उत्रेका हुन् तर सतहमा जे देखियो
त्यो यथार्थ होइन रहेछ। अदृश्य विदेशी ताकतको
तोकमा टेकेर र विदेशीकै भिटामिन खाएर यिनीहरू
विजयश्री भएका रहेछन्।

● ● ●

हो। ठूला दलहरू समस्यालाई जालभेल
गरेर टङ्ग्याउने र यसेगरी अपराधिक
राजनीति चलाइहाने मूडमा छन्।
विधिको शासन स्थापित गर्न यिनीहरू
तैयार छैनन। जहाँ पनि राजनीतिकरण
गरेर लाम लिने यिनको उद्देश्य छ।

यसकारण संवैधानिक शासन छैन।
सेटिङ र अपराधिक राजनीतिले देश
चलाइरहेको छ।

सत्तालाई पञ्चदेवलको हण्डी
सम्भेकाहरूले जित्सुकै भागबाटाको
सन्तोष असन्तोष प्रकट गरे पनि
राजतन्त्र, हिन्दूआधिराज्य, जनजिविका
र संघीयता विरोधी आँधी उठेको छ।

यो जनउभारलाई जसरी पनि तुहाउने
प्रपञ्चमा ठूला दलहरू लागेका छन्।
पटक पटकको जनजागरण दबाएजरसै
अहिलेको जनविद्रोह दबाउन सकिएला

काखा र कसैलाई पाखा गर्ने नीतिले,
निषेध र विभेदपूर्ण चरित्रले तिनका
भोलेलाई बाहेक कसैलाई सन्तुष्ट
पार्न सकेन। ठूला नेताका गलत
क्रियाकलापका कारण आज राज्यका
कुनै निकाय सुधासनुकृत छैनन।
सम्पूर्ण राज्य संयन्त्रमात्र होइन, यहाँसम्म
कि नैतिक र विवेकशील नागरिक
उत्पादन गर्ने विश्वविद्यालयहरू समेत
भ्रष्टाचारमय बनेका छन्। देशका
भविष्य युवाहरू निरन्तर विदेश पलायन
भइरहेका छन्। मुलुकको हाड्छलालामात्र
बाँकी छ, राजनीतिले देखाउन लायक
केही गरेन।

राजनीति र बागमी : उस्तै
महारोग, महामारीको स्रोत बन्न पुगेको
छ।

मुस्ताडको खच्चर चराउने

गोलालोजस्तो भएर देश चर्दैन। गोवर
भरिएको खप्परले लोकतन्त्र चलाउन
सकिदैन। माओको देश चीनमा
उदारवाद आइसक्यो, समाजवादी
भारतमा ऐतिहासिक परिवर्तन भइसक्यो,
हाम्रा नेताहरू जनतालाई भेडाबाज्या
चराउन खोज्दैछन्। हवलदारी
चल्ने दिन समात भइसक्यो हेका
नराच्चा हाम्रा ठूला नेताहरू जनताको
नजरमा धृणाका पात्र बनिसक्को
छन्। सत्य बुझेका लागि राजनीतिक
नेतृत्व तावाबाट उफ्रेको माछ आगोमा
परेजस्तो हुनुपर्ने हो। अझै यिनलाई
चेत खुलेको छैन। जनताको राजनीति
गर्नेले जनतालाई नै शासन गर्ने
हुन्। जनताका नाममा अर्काका लागि
राजनीति गर्नेहरू बकस र ज्याला
खाने भरियामात्र हुनसक्छन्। हो, यही
मिन्नता नबुझदा हाम्रा एकजना नेता पनि
राजनेता बन्न नसकेका हुन्।

हरेक दल, हरेक नेता डन पाल्छन्,
माफियासँग साँठगाँठ गर्नेले, विदेशीसँग
अँथ्यारो कोठामा गुल्मुगु गरिरहेका
देखिन्छन्। भ्रष्टाचार यिनको मूल चरित्र
हो। जनताको अपेक्षासँग यिनलाई
कुनै सरोकार नै देखिन्न। ढाँट्छन्,
पेटभार ढाँट्छन् र भन्छन- प्रतिगमनको
खतरा बढ्यो। यथार्थमा यिनीहरू आफै
प्रतिगमनकारी हुन्।

अनैतिकताको, सिद्धान्तहीनताको,
अर्कमण्ड्यताको बेग त हाने, यिनले
हिमालदेखि पहाडहुँदै तराईसम्मको ५४
हजार बर्गमाइलको मुलुकमा विकास,
सम्पुर्ण, शान्ति र समानताको लागि
डाँफेले बेग हानेजसरी बेग हाने कहिले
? हाम्रा नेताहरू दयाका पात्र छन्,
यिनीहस्ताधि दयामात्र गर्न सकिन्छ।

अहिले उठेको जनविद्रोह सुनामी
बन्ने भन्न सकिन्न, नेपालले
श्रीलंकाको भन्दा भयानक परिणाम
भोग्नुपर्ने छ।

अन्तमा, पार्टी नेताहरूलाई मार्टिन
लुथर किल्डको भनाई-
'जबसम्म मानिस आफ्नो व्यक्तिगत
स्वार्थको सकीर्ण वायराभन्दा माथि उठेर
समग्र मानवताको बृहत हितसम्म पुग्दैन,
तबसम्म उसको जीवन सार्थक ठहर्दैन।'

साल्ट ट्रेडिङ कंपनीशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डीटी ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाइक्डको नित्र बाहिर रवर कोट भै बीचमा
- स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लाष्टिक सिल
- भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकाट चल्ने प्लान्ट, तोलमा
सोहै आना दुक्क हुनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धयौ हारी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भरर एके पटक मर्न सकौ।

माधवी भट्ट

एक दशक लामो सशस्त्र द्वन्द्व विस्तृत शान्ति सम्पौतामार्फत टुंगिएको १८ वर्ष लाग्दा पनि उक्त अवधिमा भएका मानव अधिकार उल्लंघनका घटनाहरूको छानबिन हुन सकेको छैन । सैनिक अधिनायकवाद वा अन्य प्रकारका तानाशाही शासन खेपेका र द्वन्द्वबाट गुजिएका देशहरूको अभ्यास र अनुभवलाई पछ्याउँदै नेपालले शान्ति सम्पौताको दफा ५.२.५ मा उच्चस्तरीय सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोग गठनको व्यवस्था गरेको हो । शान्ति सम्पौताको यो महत्त्वपूर्ण प्रावधानलाई राज्य र राजनीतिक दलहरूले लामो समय कार्यान्वयन गर्न सकेनन ।

राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थितिका कारण
द्वन्द्व दुग्गिएको करिब ८ वर्षपछि मात्रै
२०७१ सालमा नेपालले 'सत्य निरूपण
तथा मेलमिलाप आयोग' र 'बेपत्ता पारिएका
व्यक्तिहरूको छानबिन आयोग' गठन गरेको
हो । निकै ढिला गरी प्रारम्भ भएको
संक्रमणकालीन न्यायको यात्रा डेढ वर्षदेखि
पूर्ण रूपमा अवरुद्ध छ । पहिले पटक
नियुक्त गरिएका पदाधिकारीले २०७१ माघ
२७ देखि २०७५ चैत मसान्तसम्म उजुरी
संकलन, मुकाम स्थापना तथा प्रारम्भिक
अनुसन्धान लगायतका महत्त्वपूर्ण काम
गरेका थिए । दोस्रो पटक नियुक्त गरिएका
पदाधिकारहरूले २०७६ माघदेखि २०७९
असारसम्म थप काम अगाडि बढाएका थिए ।

राज्य, राजनीतिक दल र राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय सरोकारवालहरूको असहयोगकै कारण आयोगले प्रभावकारी रूपमा काम गर्न सकेन। कानुन संशोधन, साधनस्रोत र कर्मचारी व्यवस्थापनका लागि आयोगले पटक-पटक गरेको सिफारिसलाई सरकारले पूरा गर्ने प्रयाससमेत गरेन। अहिले पनि राज्य र राजनीतिक दलहरूको गतिविधि नियाल्दा नेपालको संक्रमणकालीन न्याय ढुँगिने बाटोमा अधि बढेको देखिँदैन। अर्थात्, पीडितहरूलाई गलाउने र थकाउने रणनीतिमा राजनीतिक दलहरू पूर्ण रूपमा सफल भइरहेका छन्।

विस्तृत शान्ति सम्झौताको स्मरण
गर्दै मंसिर ५ गते पीडितहरूले विगतमा
जस्तै पुनः न्यायको याचना गरेका छन् ।
शान्ति प्रक्रियाका प्रमुख तीन दल नेपाली
कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउरा,
एमालेका अध्यक्ष केपी ओली र प्रधानमन्त्री
तथा तत्कालीन माओवादीका अध्यक्ष
पुष्पकमल दाहालले आफूलाई गिज्याउने
गरी संसदको आगामी अधिवेशनबाट कानुन
निर्माण गरी संक्रमणकालीन न्यायलाई
अधि बढाउने भूटो प्रतिबद्धता जनाएका
छन् । त्यसो त गत वैशाख २४ मा प्रारम्भ
भई कात्तिक १६ सम्म करिब ६ महिना
चलेको संसदको बर्खे अधिवेशनमा जम्मा
एउटा मात्र कानुन निर्माण गरेको संसदले
छोटो समय चल्ने हिउँदे अधिवेशनमा
संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी जटिल कानुन
पास गर्ने कनै सम्भावना देखिँदैन ।

लामो पर्खाई र राज्यको उपेक्षाका
कारण न्यायको आशा मारिसकेका
पीडितहरूले यी तीन नेताको उद्देश्य
मृतप्रायः संक्रमणकालीन न्यायका संयन्त्रलाई
ब्युँताउने र गतिहीन बनाएर राख्ने हो
भन्ने राम्ररी बुझेका छन् । संक्रमणकालीन
न्यायले गति लिँदा आफै फस्न सक्ने
त्रास नेताहरूमा देखिन्छ । र, यो त्रास
माओवादीमा सबैभन्दा बढी छ । चारतारे
भन्डा बोकेको र रुख्मा मत हालेका कारण
द्वन्द्वकालमा काटिएका र मारिएका आफ्ना
हजारौं कार्यकर्ताप्रति कांग्रेस कति पनि
संवेदनशील देखिँदैन ।

कांग्रेस संस्थापन र इतर दुवै पक्षको
ध्यान माओवादी अध्यक्ष दाहाललाई कसरी
विश्वासमा लिने भन्ने मात्रै छ । सत्तामा

नटुंगिने बाटोमा संक्रमणकालीन न्याय

पुण वा टिकन माओवादी, खासगरी
दाहाललाई रिभाउन जरूरी छ भन्ने
लघुताभासले थियिएका छन् कांग्रेस
नेताहरू । माओवादी आफैले थालेको
कथित जनयुद्धको अवशेषलाई निमिट्
यान्न पार्न चाहन्छ । दाहालसहित अधिकांश
माओवादीले 'युद्धकालीन' सपना, संकल्प
र वाचाहरू भुलिसकेका छन् । उनीहरू
द्वन्द्वकालका लडाकु, घाइते, अंगभंग
भएकाहरूसँग आम्नेसाम्ने हुने साहससमेत
गर्दैनन् । संक्रमणकालीन न्यायका सवालमा
एमालेले सधै आफ्नो स्वार्थको रोटी सेक्ने
गरेकै हो । समानुपातिक मतका आधारमा
देशकै सबैभन्दा पपुलर देखिएको पार्टी
दुर्गा प्रसाईँसँग मुठभेड गर्नुपर्ने अवस्थामा
छ । प्रसाईँलाई राज्य संयन्त्रले नियन्त्रणमा
राखेमा संक्रमणकालीन न्यायसम्बन्धी ऐन
बनाउन आफूले सहयोग गर्न उसको कुर्तक
छ । यसबाट प्रमाणित हुन्छ, संक्रमणकालीन
न्यायको सवालमा देउवा, दाहाल र ओलीले
गर्ने सहमति स्वार्थको लेनदेनभन्दा माथि
केही होइन ।

संक्रमणकालीन न्यायको मुख्य ध्येय
पीडितलाई न्याय दिनु, द्वन्द्वको पुनरावृत्ति
रोक्नु र समाजमा दीर्घकालीन शान्ति
स्थापना गर्नु हो । सशस्त्र द्वन्द्व समाप्त
भएको लामो समय वित्तिसकदा पनि नेपालमा
दिगो शान्ति स्थापना भएको छैन । बढ्
दो राजनीतिक अस्थिरताले देश नयाँ
द्वन्द्वका लागि उर्वर बन्दै गएको छ ।
दसवर्षे सशास्त्र द्वन्द्व दण्डरहित भएकै
कारण जुनसुकै बेला मुलुकमा फेरि द्वन्द्व
हुने वा हतियार उठने खतरा बाँकी नै छ ।
संक्रमणकालीन न्यायका सवालमा नेपालका
नेताहरू पीडितकेन्द्रित होइन, माफीकेन्द्रित
संयन्त्र खडा गर्न चाहन्छन् । त्यस्तो
संयन्त्रले राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय दुवै क्षेत्रमा
मान्यता पाउन सक्दैन ।

अधिल्लो महिना नेपाल भ्रमणमा आएका
बेला संयुक्त राष्ट्र संघका महासचिव
एन्टोनियो गुटेरेसले दोहो-न्याएर अन्तर्राष्ट्रिय
मापदण्ड, सर्वोच्च अदालतको आदेश
र पीडितको आवश्यकता सम्बोधन गरी
शान्ति प्रक्रिया र संक्रमणकालीन न्यायलाई
निष्कर्षमा पुऱ्याउनुपर्ने प्रस्त पारिसकेका
छन् । गुटेरेसको अभिव्यक्तिले हाल नेपालको
संसद्बा विचाराधीन 'बेपता पारिएका
व्यक्तिहस्तको छानबिन, सत्य निरूपण तथा
मेलमिलाप आयोग गठनसम्बन्धी संशोधन
विधेयक' अस्वीकार्य भएको प्रस्त पारेको
छ । किनकि अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड, सर्वोच्च
भाइलालको आदेश र पीडितमर्मी ऐन

अदालतका आदरा र पाउडिमुखा एन माफीकेन्द्रित हुन सक्दैन । नेपाल सरकारले पेस गरेको संशोधन विधेयक पीडितकेन्द्रित नभई पीडिकेन्द्रित छ । मानव अधिकारको गम्भीर उल्लंघनलाई थप प्रस्त्रयाउने नाममा हत्या जस्तो जघन्य अपराधमा पनि माफी दिने चोरबाटो खोजिएको छ । प्रस्तावित विधेयक संसदबाट जस्ताको तस्तै पास गरियो भने राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय दुवै क्षेत्रबाट वैधता पाउने सम्भावना देखिँदैन ।

नेपालका पीडित, नागरिक समाज
र संयुक्त राष्ट्र संघको आवाज एकातिर
अनि सरकार र प्रमुख राजनीतिक दलहरू
अर्कातिर हुँदा संक्रमणकालीन ऐन संशोधन
मात्र जटिल बन्ने होइन, आयोग गठनको
प्रक्रिया पनि अधि बद्न सक्दैन । आयोग
गठन भइहाले पनि त्यसले सम्पादन
गरेको कार्यले अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता पाउन
सक्दैन । पीडित र नागरिक समाजको
विश्वास पनि जिल सक्दैन । सर्वोच्च

अदालतको आदेशलाई बेवास्ता गरेर विगतमा ऐन निर्माण र दुई-दुई पटक आयोगका पदाधिकारी नियुक्त गरिए पनि आयोगको कार्यसम्पादन पूर्ण रूपले स्थीकार्य बन्न सकेन। ती संयन्त्रहरू केवल संक्रमणकालीन न्यायको प्रक्रिया अधि बढिरहेको छ भनेर विश्वमाभ देखाउने अस्त्र मात्र बन्न पुगे। विगतको ऐनमा सामान्य संशोधन र त्यसैका आधारमा गठन हुने संक्रमणकालीन न्यायका संयन्त्रहरूले पुनः सरोकारवालाहरूलाई आगामी केही वर्ष अल्पाउने, अलमत्याउने र भक्त्याउनेबाहेक

ठोस प्रगति गर्न सक्ने देखिँदैन । त्यसैले
अब संक्रमणकालीन न्याय प्रक्रियाबारे नयाँ
शिराबाट सोच्न जरुरी छ ।

नेपालको शान्ति प्रक्रियाका महत्त्वपूर्ण तीन आयाममध्ये हतियार व्यवस्थापन र सविधान निर्माणको कार्य पूरा भए पनि संक्रमणकालीन न्यायको काम अधुरो रहेसम्म शान्ति प्रक्रिया पूरा हुन सक्दैन भन्ने जगजाहेरै छ । शान्ति प्रक्रिया पूरा नभएसम्म वर्तमान संविधानले पनि सार्थकता प्राप्त गर्न सक्दैन । सविधान जारी गर्नुपूर्व हतारमा संक्रमणकालीन न्यायका लागि आयोग गठन गर्नुको एउटा मुख्य कारण पनि नयाँ संविधानलाई स्वीकार्य बनाउनु थियो । सत्य आयोगहरूको गठनबिना सविधान जारी गर्न माओवादी सहमत थिएन । अर्को कारण भने मानव अधिकारको गम्भीर उल्लंघनको विश्वव्यापी क्षेत्राधिकार अन्तर्गत नेपाली सेनाका कर्णेल कुमार लामा बेलायतमा पक्राउ परेकाले माओवादी नेताहरू त्रसित देखिएका थिए । कर्णेल लामा त नेपाली सेनाका विभिन्न तह र तपकाबाट भएको सैनिक कूटनीति र अडानका कारण छुटेका थिए । त्यस बेला दोस्रो संविधानसभापछि शक्ति खस्केका माओवादी नेताहरू भने त्रिभुवन विमानस्थल छोड्न नसक्ने अवस्थामा पुगेका थिए । महासचिव गुटेरेसको सन्देश 'क्रिस्टल विलयर' भए पनि नेपाल सरकार, राजनीतिक दलहरू र पीडित तथा नागरिक समाजको बुझाइ फरक छ ।

राजनीतिक दलहस्ते, खास गरी
माओवादी नेताहस्ते महासचिवले
आफूहस्ताई राहत हुने गरी भ्रमण
टुग्याएको ठानेका छन् । यस्तो कमजोर
बुझाइ सशस्त्र द्वन्द्वमा संलग्न नेताहस्तका
लागि प्रत्युत्पादक मात्र हुने होइन, भविष्यमा
निकै महँगो पर्न सक्नेछ ।

एक गहना पर स्पृष्ट हो।
महासचिव गुटेरेस सँगको भेटवार्तामा
काग्रेस सभापति देउवा र माओवादी
अध्यक्ष प्रचण्डले सहमतिका आधारमा
संक्रमणकालीन ऐन संशोधन हुने विश्वास
व्यक्त गरेका थिए। जबकि एमाले अध्यक्ष
ओलीले दाहालकै कारण संक्रमणकालीन
न्यायलाई ढुङ्गाउन नसकिएको बताएका
थिए। एक महिनाअधिको यो बेमेलका
बावजुद अहिले अचानक सहमति जुट्न
उच्चस्तरीय लेनदेन वा सौदाबाजी जरूरी
छ भन्ने प्रस्तु हुन्छ। यसरी आपसी लेनदेन
र स्वार्थको जगमा बन्ने ऐनले न पीडितलाई
न्याय दिन्छ न त अन्तर्राष्ट्रिय विश्वास नै
आर्जन गर्न सकिन्न।

तत्कालीन विद्रोही माओवादी र नेपाल सरकारबीच सन् २००६ मा विस्तृत शान्ति सम्झौताको रिमिजिट गर्दा महत्वपूर्ण त्रुटिहरू भइसकेको देखिन्छ । ती त्रुटिको गहन विश्लेषण गर्न हो भने संविधानसभाको निर्वाचन र त्यसमार्फत संविधान निर्माणको औचित्य र वैधानिकतामाथि प्रश्न उठन सकछ । शान्ति प्रक्रियालाई निष्कर्षमा पुऱ्याउन अब तीन नेताको मुख मिलाउने होइन, स्वतन्त्र, निष्पक्ष र शक्तिशाली आयोग बनाउनुपर्छ एवं उक्त आयोगलाई पूर्ण स्वायत्तता दिनुपर्छ । आयोग नेतृत्वमा हालका शीर्ष नेताहरूसँग आमनेसामने गर्न सक्ने व्यक्तित्वको खोजी गर्नु जरूरी छ । आयोगलाई विगतमा जस्तै सरकारकै छायामा राख्ने मनसाय छ भने युनः ऐन संशोधनमार्फत नयाँ पदाधिकारी नियुक्तिको औचित्य छैन । त्यो भनेको राज्यको साधनस्रोतको दुरुपयोग गर्नु र न्यायको प्रतीक्षा गरिरहेका पीडितहरूको लार्जु मर्जन द्वारा ।

अब नेपालका सामु धेरै विकल्प बाँकी
छैनन् । या त स्वतन्त्र र निष्पक्ष आयोग
गठनका लागि मार्गपशस्त गर्नुपर्छ, यसका
लागि अन्तर्रिम सरकार गठन गरेर अधि
बद्धनुपर्छ, शंकास्पद पीडकले राज्यको
नेतृत्व गरेको अवस्थामा आयोगले काम
गर्न सक्दैन, या अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी
अदालतको गठनमा अग्रसर हुनुपर्छ । यी
दुवै अवस्थामा नेताहरूको इच्छा बमोजिम
संक्रमणकालीन न्याय माफीकेन्द्रित
हुनेछैन । (इकान्तिपुर)

टिकटक प्रतिबन्धमाथि कानुनी प्रश्न

प्रेमराज सिलवाल

सरकारले २७ कात्तिको मन्त्रिपरिषद् बैठकद्वारा नेपालमा टिकटकको प्रयोगमाथि रोक लगायो। सो निर्णय गैरकानुनी भएको भन्दै सर्वोच्च अदालतमा दशवटा रिट परेपछि यसको संवैधानिक तथा कानुनी पक्षबाट सार्वजनिक बहस हुन थालेका छन्। टिकटकलाई रोकेपछि समाजमा दुर्भाग्यी धारणा र तर्कसमेत आइरहेका छन्।

सरकारी पक्षको अराजकता, छाडापन र समाजलाई भड्काएकाले बन्द गरिएको भन्दै तर्क रहेको देखिन्छ। बन्द गर्न नहुने पक्षबाट लोकतन्त्रमा व्यक्तिगत र अभिव्यक्तिगत स्वतन्त्रता हुने भएकाले त्यसमा सरकारले रोक लगाउन नहुने भन्दै रहेको छ। टिकटकमाथि प्रतिबन्ध लगाउनुअघि मन्त्रिपरिषदले सामाजिक सञ्जाल सञ्चालनसम्बन्धी निर्देशिका, २०८० समेत जारी गरी सामाजिक सञ्जाललाई नियन्त्रण गर्न खोजेको देखिन्छ। सर्वोच्चमा मुद्दा परेपछि चाहिं टिकटकमाथिको प्रतिबन्ध लगाउनुको कानुनी र संवैधानिक कोणबाट बढी खोजी र अध्ययन हुन थालेको देखिन्छ। यसरी नेपाल सरकारद्वारा गरिएको टिकटकमाथिको प्रतिबन्ध लगाउने निर्णय किन र कसरी गैरसंवैधानिक-गैरकानुनी हो भन्दै विषयमा यहाँ चर्चा गर्ने जमको गरिएको छ।

संवैधानिक व्यवस्था : नेपालको संविधानको धारा १७ मा स्वतन्त्रताको हकको (१) मा कानुनबमोजिमबाहेक कुनै पनि व्यक्तिलाई वैयक्तिक स्वतन्त्रताबाट विचित्र गरिनेछन् भनिएको छ भने (२) को (क) मा विचार अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रताबाट उल्लेख गरिएको छ। धारा १९ मा सञ्चारको हक रहेको छ। जसको उपधारा (१) मा 'विद्युतीय प्रकाशन, प्रसारण तथा छापालगायत जुन्सुकै माध्यमबाट कुनै समाचार, सम्पादकीय, लेख, रचना वा अन्य कुनै पाठ्य, श्रव्यदृश्य सामग्रीको प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न वा सूचना प्रवाह गर्न वा छान प्रतिबन्ध लगाइनेछन्' भनिएको छ।

यद्यपि सोही धारामा 'तर नेपालको सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रियता वा संस्थाय एकाइबीचको सु-सम्बन्ध वा विभिन्न जात, जाति, धर्म वा सम्प्रदायबीचको सु-सम्बन्धमा खलल पर्ने, राज्यद्रोह, गाली बेइज्जती वा अदालतको अवहेलना हुने वा अपराध गर्ने दुरुत्साहन गर्ने वा सार्वजनिक शिष्टाचार, नैतिकताको प्रतिकूल कार्य गर्ने, श्रमप्रति अवहेलना गर्ने, जातीय छुवायुत एवम् लैंगिक भेदभावलाई दुरुत्साहन गर्ने कार्यमा मनासिब प्रतिबन्ध लगाउने गरी ऐन बनाउन रोक लगाएको मानिनेछन् भन्ने पनि उल्लेख छ। साथै सोही धाराको उपदफा (३) मा 'कानुनबमोजिमबाहेक कुनै छापा, विद्युतीय प्रसारण तथा टेलिफोनलगायत सञ्चारका साधनलाई अवरुद्ध गरिनेछन्' भनिएको छ।

अर्थात् संविधानको धारा १९ को व्यवस्था हर्ने हो भने निश्चित अवस्थामा 'कानुन बनाउनहाउँ रोकिएको होइन' भन्ने प्रस्तु दुन्छ। उपदफा (३) मा प्रस्तु दुन्छ 'कानुनबमोजिमबाहेक' रोक लगाउन नपाउने भनेको देखिन्छ। यसर्थ, नेपाल सरकारले कानुनविना आदेशको भरमा लगाएको प्रतिबन्ध गैरसंवैधानिक छ।

संविधानको मौलिक हकले प्रस्तु संग बोलेको विषयमा मन्त्रिपरिषदले 'आवश्यकता र वाऽच्छानीय भएको अनुमान गरी' संविधानद्वारा परिलक्षित नागरिक र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको आधारभूत अवधारणा एवं व्यक्ति र नागरिकको संविधानप्रदत्त स्वतन्त्रतालाई अवरोध गर्न सक्छैन, पाउँदैन। साथै व्यक्ति र नागरिकको सम्मानपूर्वक बाँच पाउने

स्वतन्त्रतामाथि गम्भीर असर पर्ने गरी संविधानको सीमा साँझुरो बनाउने उद्देश्यले, मौलिक हकमा अंकुश लगाएर, सरकारले नागरिकविरुद्ध असीमित अधिकार प्रयोग गर्ने मनसाय राखेको पनि देखिन्छ। यसैले सामाजिक सञ्जाल नियन्त्रण निर्देशिका तथा टिकटक प्रयोगमा रोक लगाउने नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय नेपालको संविधानको अक्षर र भावनाविपरीत रहेको छ।

संविधानको मौलिक हकले प्रस्तु संग बोलेको विषयमा मन्त्रिपरिषदले 'आवश्यकता र वाऽच्छानीय भएको अनुमान गरी' संविधानद्वारा परिलक्षित नागरिक र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको आधारभूत अवधारणा एवं व्यक्ति र नागरिकको संविधानप्रदत्त स्वतन्त्रतालाई अवरोध गर्न सक्छैन, पाउँदैन।

अन्तर्राष्ट्रिय कानुन : नेपाल सन् १९५५ मा संयुक्त राष्ट्रसंघको सदस्य भएको र लोकतान्त्रिक संविधान कार्यान्वयनमा रहेको मुलुक हो। नेपाल विभिन्न मानवअधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासंघिमा हस्ताक्षर गरेको तथा अनुमोदन गरी पक्ष राष्ट्र भएको देश पनि हो। मानवअधिकारका ठूला नौवटा महासंघिमध्ये नेपालले सातवटामा हस्ताक्षर गरेको मात्र होइन, अनुमोदन नै गरिसकेको छ। अर्कोतर्फे नेपालको समिति ऐन, २०४७ को दफा ९ मा अन्तर्राष्ट्रिय कानुनलाई मान्यता दिने भनिएको छ।

राष्ट्रसंघद्वारा सन् १९४८ मा जारी गरिएको मानवअधिकारको विश्वव्यापी घोषणपत्रको धारा ८ मा 'सञ्चालाई संविधान वा कानुनद्वारा प्रदत्त मौलिक अधिकार उल्लंघनविरुद्ध उचित राष्ट्रिय अदालतको प्रभावकारी उपचार हुनेछ' भनी लेखिएको छ। त्यसैगरी सन् १९६६ मा जारी गरिएको नागरिक तथा राजनीतिक अधिकारसम्बन्धी महासंघिमोधा धारा १९ को (१) मा 'प्रत्येक व्यक्तिलाई विनाहस्तक्षेप विचार राख्न पाउने अधिकार हुनेछ' भन्ने उल्लेख छ। सोही धाराको (२) मा 'प्रत्येक व्यक्तिलाई अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको अधिकार हुने उल्लेख छ।

सीमाको बन्देजबिना, सौखिक, लिखित वा मुद्रित वा कलात्मक रूपमा वा निजको आफ्नो छनोटको कुनै अन्य माध्यममार्फत सबै किसिमका सूचना तथा विचार प्राप्त गर्ने तथा दिने स्वतन्त्रतासमेत यस अधिकारमा समावेश हुनेछन् भनी लेखिएको छ। उपधारा (३) मा 'यस धाराको प्रकरण २ मा व्यवस्था गरिएको अधिकार प्रयोगमा विशेष कर्तव्य तथा उत्तरदायित्व पर्छन्। तसर्थ, यो केही निश्चित प्रतिबन्धको अधीनमा हुन नस्केछ। तर, ती प्रतिबन्ध 'कानुनद्वारा व्यवस्था गरिएको हुनुपर्छ' भनिएको छ।

अर्थात् मानवअधिकारसम्बन्धी उल्लिखित महासंघिले पनि राज्यले खास अवस्था र विषयमा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रतामाथि केही नियन्त्रण गर्नाहाँ सक्सेछ भनेको छ। तर, त्यो 'कानुनबमोजिम मात्र हुने कुरा त्यहाँ प्रस्तु संग लेखिएको छ। नेपाल सरकारले गैरकानुनी रूपमा आदेश र सरकारी निर्णयबाट प्रतिबन्ध लगायो। यसमा अन्तर्राष्ट्रिय कानुनको पनि प्रतिकूल भयो। जुन महासंघिलाई नेपालले सन् १९९१ मे १४ मै अनुमोदनसमेत गरिसकेको छ। यसरी अन्तर्राष्ट्रिय कानुनले समेत 'प्रत्येक व्यक्तिलाई विनाहस्तक्षेप विचारहरू राख्ने र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता हुने' भनेको देखिन्छ।

नेपालको कानुन : कानुनी व्यवस्थाको विकल्पमा सरकारी प्रशासनिक निर्णयलाई प्रभावी बनाउन सक्षिदैन भने संविधानवाद र विधिको शासनको विकासले पनि कानुनानुसार मात्र निश्चित नियन्त्रणको अधिकार सरकार र प्रशासनलाई दिएको देखिन्छ। नेपालको मुलुकी देवानी (सहिता) ऐन, २०७४ को दफा २०

को (१) मा पनि 'कानुनबमोजिमबाहेक कुनै पनि व्यक्तिको वैयक्तिक स्वतन्त्रता अपहरण गरिनेछन्' भनिएको छ। त्यस्तै, सोही दफाको उपदफा (२) मा 'कानुनको

सञ्जाल र टिकटकमा कसैले कुनै प्रकारले गरेको अराजक र उच्छृत्त कार्य वा अभिव्यक्तिको दोषी पूरै समाज र आमप्रयोगकर्ता किन हुनुपर्ने हो ? एउटाले

दोषी मान्दै मोटरसाइकलको प्रयोगमाथि नै रोक लगाउने ? यस्तै भयो उल्लिखित सरकारी निर्णय। अर्को कुरा, अन्तर्राष्ट्रिय कानुन र नेपालको संविधानको धारा १९ मा समेत केही निश्चित प्रतिबन्ध लगाउँदा पनि कानुन निर्माण गरी त्यसैद्वारा व्यवस्था गरिएका प्रावधानबमोजिममा भार्या हुनुपर्ने प्रस्तु भनिएकोमा सरकारी निर्णयले सरकार असीमित अधिकार प्रयोगमा अग्रसर भएको प्रस्तु हुन्छ। यसर्थ उल्लिखित नेपाल सरकारको निर्णय स्वेच्छाचारी, विधिको शासनको मूल्य, अन्तर्राष्ट्रिय कानुन, नेपालको संविधान र कानुनको समेत खिलाफमा रहेको प्रस्तु देखिन्छ।

नागरिक र व्यक्तिका आधारभूत अभिव्यक्तिसम्बन्धी स्वतन्त्रताको सुरक्षा गर्नु लोकतान्त्रिक सरकारको न्यूनतम कर्तव्य हो। सरकारका निर्णय संवैधानिक र कानुनी सीमाभित्र रहेको गरिनुपर्छ। संसदबाट निर्मित प्रस्तु कानुनी प्रावधानविना सरकारलाई 'वाऽच्छानीय र आवश्यक लागेको अनुमानका आधाराम' नागरिकको अभिव्यक्तिसम्बन्धी स्वतन्त्रता र मानवअधिकार नियन्त्रण गर्न अधिकार मन्त्रिपरिषदलाई कसैले दियो ?

सरकारको निर्णय, आदेश र निर्देशनले लोकतन्त्र, मानवअधिकार, संवैधानिक सर्वोच्चता, संविधानवाद र सारमा सीमित सरकारको मान्यतामाथि गम्भीर प्रहार हुन पुगेको छ। जसबाट मौलिक हकको समेत उल्लंघन हुन जाने प्रस्तु छ। कुनै पनि संवैधानिक वा कानुनी निकाय संविधानद्वारा तोकिएको कर्तव्य पूरा गर्न बाध्य हुन्छ, हुनुपर्छ। यसरी उल्लिखित आधार, तर्क र प्रमाणबाट नेपाल सरकारद्वारा गरिएको निर्णय गैरकानुनी रहेको प्रस्तु देखिन्छ। नयाँ पत्रिका

अधीनमा रही प्रत्येक व्यक्तिलाई देहायका स्वतन्त्रता र अधिकार हुनेछ भनिएकामा सुरुल्लो (क) मा 'आपनो विचार तथा अभिव्यक्ति गर्ने' अधिकारलाई व्यक्तिको कानुनी अधिकार मानेको देखिन्छ। यसर्थ पनि सरकारको नियन्त्रण गर्ने किं पूरै मोट

पर्यटकीय गन्तव्य बन्दै केमहिल

कास्की। धवलागिरि र अन्नपूर्ण हिमशृत्तलाई एकै ठाउँबाट फको मार्न सकिने अग्लो डाँडा। हिमालसँग स्याङ्गीका ३६ बढी वडाका भू-भागलाई समेत अवलोकन गर्न सकिने गुफाको डिल अहिले 'केमहिल'को नामबाट पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा परिचित बन्न थालेको छ। बेनी नगरपालिका-५ स्थित गाजनेको धुरीमा रहेको केमहिल अहिले पर्यटकको रोजाइमा पर्न थालेको छ। बेनी नगरपालिका-५ गाजने र बेनी नगरपालिका-९ तोरीपानीको शिरमा अवस्थित केमहिल क्षेत्रमा अहिले आन्तरिक पर्यटकको आगमन बढेको छ।

बेनीबाट पुलाचौर हुँदै गजनेसम्म सडकको पहुँच पुगेको छ भने बेनी-पुलाश्रम-धतानकोट-डोलठान हुँदै केमहिल र तोरीपानीबाट पैदलमार्ग हुँदै आन्तरिक पर्यटक केमहिल क्षेत्रमा पुग्ने गर्नेहो। केमहिलमा बेनी नगरपालिकाले भ्यूटावर, पदमार्गलगायतका पूर्वाधार निर्माण गरेपछि पर्यटकको आगमन बढेको स्थानीयवासी बताउँछन्। पहिले गुफा डाँडाका नामले चिनिने यस क्षेत्रलाई पर्यटक आकर्षित गर्ने केमहिलका नामले चिनाउन थालिएको र पर्यटन प्रवर्द्धन अभियानले पर्यटकको चहलपहल बढेको क्रममा छ। गाजने, पुलाश्रम र तोरीपानी क्षेत्र भएर केमहिलको भ्रमणमा जानेहरू बढेको तोरीपानीका स्थानीय सागर बानियाँले बताए।

पहिले खासै चर्चामा थिएन, अहिले यस क्षेत्रको प्रचार-प्रसार र पर्यटन पूर्वाधार बन्ने क्रम बढेपछि आन्तरिक पर्यटक बढेका छन्, शनिबार र बिदाका समयमा त यस क्षेत्रमा घुम्न आउनेको लक्ष्य नै लाने गर्ने, उनले भने। यहाँबाट धवलागिरि र अन्नपूर्ण रेज्जका करिब एक दर्जन हिमालको अवलोकन गर्न सकिन्छ। प्राकृतिकरूपमै भ्यु च्याइन्टको आकारमा समुद्री सतहबाट दुई

लगाइएको सप्ताहव्यापी श्रीमद्भागवत् ज्ञान महायज्ञबाट सङ्गलित रु एक करोड आठ लाख रकममध्ये जगन्नाथ मन्दिरको पुनःनिर्माणका लागि रु ४७ लाख ११ हजार नौ सय ७३ खर्च भएको गुठी व्यवस्थापन समितिका सचिवसमेत रहनेभएका स्थानीय अगुवा शर्मिले जानकारी दिए।

मन्दिर शिखरशैली एवं काठमाडौंको पाटन, त्रिपुरेश्वर र भारतको उडिसा राज्यमा अवस्थित कृष्ण तथा जगन्नाथ मन्दिरको आकार र शैलीमा निर्माण गरिएको छ। डडेकोटमा तत्कालीन राजाले बनाएको दरबार भन्नावशेषका रूपमा रहेको छ। यस क्षेत्रमा रहेका धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा र पर्यटकीय गन्तव्यको विकासका लागि पूर्वाधार निर्माण र प्रचार-प्रसारका लागि पहल गरिएको बेनी नगरपालिका-५ का वडाध्यक्ष गोविन्द बानियाँले बताए। उन्हर्ने नगरपालिकाबाट केमहिलमा भ्यूटावर निर्माण गरिएको र त्यसलाई थप सुधार गरेर सुरक्षित बनाउन आवश्यक रहेको बताए।

पर्यटकीयसँगै धार्मिक र ऐतिहासिक महत्वका हिसाबले समेत गाजने क्षेत्र सम्भावनायुक्त मानिन्छ। तत्कालीन बाइसे-चौबीसे राजाका पालामा तत्कालीन पर्वत राज्यका तृतीय मल्लराजा दिलीप बमले डडेकोटमा दरबार बनाएर शासन सञ्चालन गरेको इतिहासमा उल्लेख छ। गाजनेमा दिलीपबम मल्लले विस १५५०-६० को समयमा जगन्नाथ मन्दिरसमेत निर्माण गरी नृत्य पूजाओआजा गर्न सुरु गरेको मन्दिरसमेत रहेकाले यस क्षेत्र पर्यटकीय, धार्मिक र ऐतिहासिक महत्वले भरिपूर्ण रहेको गाजनेका स्थानीय अगुवा नीलकण्ठ शर्माले बताए।

यो क्षेत्रलाई पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा विकास गर्न भ्यूटावर निर्माण, ऐतिहासिक जगन्नाथ मन्दिरको पुनःनिर्माण, पदमार्ग निर्माणलगायतका कार्यले सहयोगी भूमिका खेलेको छ। विस २०६९ मङ्गिसर ७ देखि १३ गतेसम्म

लगाइएको सप्ताहव्यापी श्रीमद्भागवत् ज्ञान महायज्ञबाट सङ्गलित रु एक करोड आठ लाख रकममध्ये जगन्नाथ मन्दिरको पुनःनिर्माणका लागि रु ४७ लाख ११ हजार नौ सय ७३ खर्च भएको गुठी व्यवस्थापन समितिका सचिवसमेत रहनेभएका स्थानीय अगुवा शर्मिले जानकारी दिए।

मन्दिर शिखरशैली एवं काठमाडौंको पाटन, त्रिपुरेश्वर र भारतको उडिसा राज्यमा अवस्थित कृष्ण तथा जगन्नाथ मन्दिरको आकार र शैलीमा निर्माण गरिएको छ। डडेकोटमा तत्कालीन राजाले बनाएको दरबार भन्नावशेषका रूपमा रहेको छ। यस क्षेत्रमा रहेका धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा र पर्यटकीय गन्तव्यको विकासका लागि पूर्वाधार निर्माण र प्रचार-प्रसारका लागि पहल गरिएको बेनी नगरपालिका-५ का वडाध्यक्ष गोविन्द बानियाँले बताए। उन्हर्ने नगरपालिकाबाट केमहिलमा भ्यूटावर निर्माण गरिएको र त्यसलाई थप सुधार गरेर सुरक्षित बनाउन आवश्यक रहेको बताए।

गाजनेबाट डडेकोटसम्म पदमार्ग निर्माण भएको छ। पुलाचौरबाट नयाँगाउँ हुँदै जगन्नाथसम्म सडक पुऱ्हूँच पुगेको छ। यो सडकलाई स्तरोन्नति गरी नियमित सहज सवारीआवत जावत गर्न बनाउनका लागि नगरपालिका र प्रदेश सरकारमा पहल गरिएको छ। बेनीबाट पदमार्गले समेत जोडिएको यो क्षेत्रलाई व्यवस्थित पदमार्ग बनाउन बेनी-अर्थुङ्गे-पुलाश्रम-धतानकोट-डोलठान-केमहिल-डडेकोट पुऱ्हूँदै पर्यटकीयस्थल टोड्के जोड्ने पदमार्ग निर्माण गर्न सकेमा यो क्षेत्रको पर्यटन विकासले थप सार्थकता पाउने वडाध्यक्ष बानियाँको भनाइ छ। यस क्षेत्रमा जाने पर्यटकलाई लिक्षित गरेर गाजनेमा घरबास र सरिएबोटको फॉटमा होटल सञ्चालन गर्ने स्थानीयवासीले तयारी गरेका छन्।

आजियाटाले एनसेल छोड्ने

नै आजियाटाका सञ्चालकले एनसेलबाट बाहिरिने प्रस्तावलाई स्वीकृत गरेको थियो। स्वीकृत भएको मितिले १२ महिनाभित्र सबै कारोबार दुँगो लगाइसक्ने जानकारी आजियाटाले गराएको थियो। मलेसियाली

मलेसियाको स्टक एक्सचेन्ज कम्पनी बर्सा मलेसिया सेक्युरिटिजका अनुसार गत १२ असोजमा नै आजियाटाका सञ्चालकले एनसेलबाट बाहिरिने प्रस्तावलाई स्वीकृत गरेको थियो। आजियाटाले एनसेलमा रहेको आफ्नो सेयर बिक्री गर्न निर्णय गरेको हो। आजियाटाले बुधबार सूचना जारी गरी एनसेलमा रहेको सेयर बिक्री गर्ने प्रस्ताव बोर्डबाट नै पारित भएको जानाएको छ।

आजियाटा गर्तुपले एनसेलबाट तेस्रो त्रैमासमा २२ अर्ब ७३ करोड ८५ लाखको खुद नोकसानी व्यहोरेको छ। मलेसियाको स्टक एक्सचेन्ज कम्पनी बर्सा मलेसिया सेक्युरिटिजका अनुसार गत १२ असोजमा

Ncell
an axiata company

वित्तीय प्रतिवेदन मापदण्ड (एमएफआरएस) बमोजिम सञ्चालकले एनसेलबाट बाहिरिने निर्क्ष निकालेको उल्लेख छ।

आजियाटाले सार्वजनिक गरेको तेस्रो त्रैमासिक वित्तीय विवरणअनुसार

लगाइएको सप्ताहव्यापी श्रीमद्भागवत् ज्ञान महायज्ञबाट सङ्गलित रु एक करोड आठ लाख रकममध्ये जगन्नाथ मन्दिरको पुनःनिर्माणका लागि रु ४७ लाख ११ हजार नौ सय ७३ खर्च भएको गुठी व्यवस्थापन समितिका सचिवसमेत रहनेभएका स्थानीय अगुवा शर्मिले जानकारी दिए।

मन्दिर शिखरशैली एवं काठमाडौंको पाटन, त्रिपुरेश्वर र भारतको उडिसा राज्यमा अवस्थित कृष्ण तथा जगन्नाथ मन्दिरको आकार र शैलीमा निर्माण गरिएको छ। डडेकोटमा तत्कालीन राजाले बनाएको दरबार भन्नावशेषका रूपमा रहेको छ। यस क्षेत्रमा रहेका धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा र पर्यटकीय गन्तव्यको विकासका लागि पूर्वाधार निर्माण र प्रचार-प्रसारका लागि पहल गरिएको बेनी नगरपालिका-५ का वडाध्यक्ष गोविन्द बानियाँले बताए। उन्हर्ने नगरपालिकाबाट केमहिलमा भ्यूटावर निर्माण गरिएको र त्यसलाई थप सुधार गरेर सुरक्षित बनाउन आवश्यक रहेको बताए।

गाजनेबाट डडेकोटसम्म पदमार्ग निर्माण भएको छ। पुलाचौरबाट नयाँगाउँ हुँदै जगन्नाथसम्म सडक पुऱ्हूँच पुगेको छ। यो सडकलाई स्तरोन्नति गरी नियमित सहज सवारीआवत जावत गर्न बनाउनका लागि नगरपालिका र प्रदेश सरकारमा पहल गरिएको छ। बेनीबाट पदमार्गले समेत जोडिएको यो क्षेत्रलाई व्यवस्थित पदमार्ग बनाउन बेनी-अर्थुङ्गे-पुलाश्रम-धतानकोट-डोलठान-केमहिल-डडेकोट हुँदै पर्यटकीयस्थल टोड्के जोड्ने पदमार्ग निर्माण गर्न सकेमा यो क्षेत्रको पर्यटन विकासले थप सार्थकता पाउने वडाध्यक्ष बानियाँको भनाइ छ। यस क्षेत्रमा जाने पर्यटकलाई लिक्षित गरेर गाजनेमा घरबास र सरिएबोटको फॉटमा होटल सञ्चालन गर्ने स्थानीयवासीले तयारी गरेका छन्।

सम्भवका दुई श्रीष्ट टोली सेमिफाइनलमा जापानलाई हराउँदै एसिया कपमा स्थान बनाएको थियो। नेपालले युएईमा युरोपी टोलीमा स्थान बनाएको थियो। यु-१९ मा यसपटक गुल्सन भा र देवमध्ये एक कप्तानी बन्ने निश्चित थिए। राष्ट्रिय टोलीमा नेपालका लागि पछिल्लो समय उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका गुल्सनको सम्भावना धेरै थियो।

नेपालले एसियार कपको विजेताका रूपमा यु-१९ एसिया कपमा स्थान बनाएको थियो। नेपालले युएईमा फाइनलमा हराएको थियो। यु-१९ टोलीमा स्थान बनाएको तिलकले बागमतीबाट प्रतिस्पर्धा गरेका थिए। विपिनसँग कर्णलीको सिनियर टोलीको अभ्यन्तर छ। यु-१९ मा यसपटक गुल्सन भा र देवमध्ये एक कप्तानी बन्ने निश्चित थिए। राष्ट्रिय टोलीमा नेपालका लागि पछिल्लो समय उत्कृष्ट प्रदर्शन गरेका गुल्सनको सम्भ

● एन्ट फाउन्डेसनलाई प्रभु क्यापिटलको सहयोग

प्रभु क्यापिटल लिमिटेडले एन्ट फाउन्डेसनलाई आर्थिक सहयोग गर्ने भएको छ। क्यान्सरसम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रममा आफ्नो ऐक्यबद्धता जनाउँदै क्यापिटलले सामाजिक उत्तरदायित्व कोषमार्फत फाउन्डेसनलाई आर्थिक सहयोग गर्दै सहकार्यको सम्झौता गरेको छ।

सहयोगसम्बन्धी सम्झौतामा प्रभु क्यापिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत आशिष गौचन र एन्ट फाउन्डेसका फाउन्डर प्रशान्त ताम्राकारले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सम्झौतामा प्रभु क्यापिटलले लगानी व्यवस्थापन सेवाअन्तर्गतको प्रोडक्टमध्ये प्रभु ऐश्वर्य योजनामा आबद्ध हुने महिलाबाट क्यापिटलाई प्राप्त भएको पहिलो वर्षको वार्षिक सेवाशुल्कबाट ५० प्रतिशत सेवाशुल्कबाबरको रकम तथा योजनाबाट प्राप्त हुने मुनाफाबाट २० प्रतिशतबाबरको रकम सहयोग गर्ने उल्लेख छ।

जसअनुसार फाउन्डेसनलाई महिला सशक्तीकरण तथा महिलामा हुने ब्रेस्ट क्यान्सरसम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रमका लागि सामाजिक सुरक्षा दायित्वान्तर्गत प्रभु क्यापिटलले सहयोग गर्ने जनाएको छ। महिलाहस्ताई केन्द्रित गरी सञ्चालित यो लगानी व्यवस्थापन सेवामा महिला ग्राहकले न्यूनतम तीन लाख रुपैयाँबाट लगानी व्यवस्थापन सेवा सुरु गर्न सक्ने जनाइएको छ।

क्यापिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत आशिष गौचनले भने, 'महिलाहस्ताई आर्थिक रूपले सबल बनाउनु भनेको समाजलाई नै सशक्त बनाउनु हो' भन्ने अवधारणा लिई सञ्चालनमा ल्याएको प्रभु ऐश्वर्य योजना तथा एन्ट फाउन्डेसन दुइले महिलाहस्ताई कार्यक्रम तथा वित्तीय स्वतन्त्रतामा समेत केन्द्रित रही कार्यक्रम गर्ने हुँदा दुवै संस्थाको उद्देश्यमा एकरूपता देखिएकाले सम्झौता गरेका हाँ।'

● नबिल एसएसई कार्यक्रमको दुई वर्ष पूरा

सामाजिक उद्यमीलता विकासका लागि नबिल बैंक लिमिटेडले सुरु गरेको नबिल स्कूल अफ सोसल इन्टरप्रेनरसिप (नबिल एसएसई) कार्यक्रमले दोस्रो वर्ष पूरा गरेको छ। त्रिभुवन विश्वविद्यालयको स्कूल अफ न्यानेजमेन्टसहित आठ विभिन्न विद्यालयबाट देशभर सञ्चालन गरिएको यो कार्यक्रम सामाजिक उद्यमशीलता बढाउन उत्प्रेरक बनेको निष्कर्षसहित दोस्रो वार्षिकोत्सव मनाइएको हो।

दुई वर्षको अवधिमा तीन सय ३५ जना विद्यार्थीले यो कार्यक्रममा सहभागिता जनाएको बैंकले उल्लेख गरेको छ। जसबाट ५२ वटा उद्यम जन्मिन्दा आठ सय ६९ जनाले रोजगारी पाएको जनाइएको छ।

बैंकका अध्यक्ष उपेन्द्र पौडेयालले यो कार्यक्रमका कारण सामाजिक वित्त प्रवर्द्धनमा बैंकको भूमिका थप बढेको बताए। उनले भने, 'बैंकले सुरु गरेको यस पहलले देशको सामाजिक, वातावरणीय र आर्थिक विकासका लागि सामाजिक वित्त प्रवर्द्धन गर्न मद्दत पुगेको विश्वास लिएका छौं।'

बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्रप्रसाद दुङ्गानाले सामाजिक उद्यमीहस्ताई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम सुरु गरिएको र उद्देश्यपूर्ति भएको बताए। उनले यस कार्यक्रममा सहभागी हुने बैंकका कर्मचारी, विज्ञ, साफेदार तथा विद्यालय प्रतिनिधिहस्ताई विशेष धन्यवाद दिए। उनले भने, 'हामी दिगो बैंकिङ र सामाजिक उद्यमशीलतामार्फत हाम्रो समाजमा उल्लेखनीय परिवर्तन त्याउन प्रतिबद्ध छौं।'

नवीन विचार भएका नागरिकलाई ज्ञान, वित्तीय पूँचू र सामाजिक उद्यमहरू सुरु गर्ने गर्ने उद्यमीलाई यो कार्यक्रम सुरु गरिएको र उद्देश्यपूर्ति भएको बताए। उनले यस कार्यक्रममा सहभागी हुने बैंकका कर्मचारी, विज्ञ, साफेदार तथा विद्यालय प्रतिनिधिहस्ताई विशेष धन्यवाद दिए। उनले भने, 'हामी दिगो बैंकिङ र सामाजिक उद्यमशीलतामार्फत हाम्रो समाजमा उल्लेखनीय परिवर्तन त्याउन प्रतिबद्ध छौं।'

यसै कार्यक्रममा सहभागी भएका उद्यमी राजविक्रम महर्जन आइसिटी अवार्ड २०२२ र स्टार्टअप वर्ल्डकप जिल्ल सफल भएको बैंकले जनाएको छ। महर्जनले भने, 'यो कार्यक्रममा भर्ना भएपछि मैले आफ्नो व्यावसायिक विचार, ब्राइडिङ, मार्केटिङ र नेटवर्किङका अवसरमा ध्यानकेन्द्रित गर्न सिक्कैं।'

जसले मलाई धेरै मद्दत गर्न्यो। 'उद्यमशीलतालाई बढाउ दिन, सामाजिक उद्यमशीलतामार्फत समाजमा अर्थपूर्ण योगदान गर्न नबिल एसएसई कार्यक्रम प्रतिबद्ध रहेको बैंकले जनाएको छ।

● स्याङ्गाको पुतलीबजारमा पनि सानिमा बैंकको शाखा

सानिमा बैंक लिमिटेडले स्याङ्गाको पुतलीबजारमा शाखा स्थापना गरी बैंकिङ सेवा विस्तार गरेको छ। बुधवार बैंकका ब्रान्ड प्रवर्द्धक वरिष्ठ कलाकार मदनकुण्ठ श्रेष्ठ, बैंकका सञ्चालक रमेशकुमार पोखरेल तथा बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत निश्चलराज पाण्डेले संयुक्त रूपमा उक्त

शाखा कार्यालयको उद्घाटन गरेका हुन्।

उद्घाटन समारोहमा मदनकुण्ठ श्रेष्ठले स्याङ्गाको पुतलीबजारमा सानिमा बैंकको कार्यालय सञ्चालनमा आएकोमा बैंकलाई बधाई ज्ञापन गर्दै सबल अनि विश्वसनीय बैंकको रूपमा निरन्तर विस्तार हुन र थप सफलताको लागि शुभकामना व्यक्त गरे।

त्यसैगरी, बैंकका सञ्चालक पोखरेलले सानिमा बैंकलाई विश्वास गरी सबल अनि विश्वसनीय बैंकको रूपमा राखिएको छुन सहयोग गर्ने बैंकका ग्राहक तथा सरोकारवालाहस्ताई निरन्तर सहयोग तथा संरक्षणका लागि कृतज्ञता व्यक्त गरे।

देशका सातौ प्रदेशमा १३३ वटा कार्यालय र १२३ वटा एटिएम सञ्चालनमा ल्याएर सानिमा बैंकले सेवा दिइरहेको छ।

● पर्यटन सञ्चालनमार्फत भूकम्पपीडितका लागि राहत हस्तान्तरण

पर्यटनसँग सम्बन्धित संघसंस्थाहस्ताईको सञ्चालन पर्यटनका लागि सँगसँगैले जाजरकोट भूकम्पपीडितका लागि राहत हस्तान्तरण गरेको छ।

होटेल संघ नेपालको संयोजकत्वमा अध्यक्ष विनायक शाहको नेतृत्वमा गएको टोलीले प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रवाण्डलाई नगदसहित राहत सामग्री हस्तान्तरण गरेको हो।

प्रधानमन्त्रीले राहत सहयोग उपलब्ध गराएकोमा धन्यवाद दिँदै भूकम्पपीडितको जीवनयापनमा प्राप्त

सहयोगबाट सहजता हुने बताए। उनले पर्यटन क्षेत्रका छाता संगठनहस्ताईको सञ्चालनमा यस नेपालको विकास र विस्तारमा योगदान हुने बताउँदै सञ्चालनसँग छिई थप विषयमा छलफल गर्न बताएका सञ्चालनले जनाएको छ।

पहिलो चरणमा होटेल संघ नेपालको तर्फबाट रु. १५ लाख ५६ हजार आठ सय ७८ र सदस्य होटेल हिमालयको तर्फबाट थप रु. पाँच लाखबाबरको एक्रिलिक पन्चु पाँच सय थान र लाइब्रेरी फिल्टर १५ वटा साथै स्कूल नेपालको तर्फबाट पाँच लाख थान, द्विवल थान, एक्रेकिट थान, स्ट्रेचर पाँच थान, प्रोटेक्टिव सुरु २० थानसहित नेपाल एसोसिएसन अफ दुर ट्राभल एजेन्ट्स, नेपाल एसोसिएसन अफ रापिटड एजेन्सिज र ट्रिप्रिष्ट बस एसोसिएसन अफ नेपालको सहित गरी करिब ३० लाखबाबरको नगद जिन्सी रहेको थिए।

उक्त अवसरमा नेपाल एसोसिएसन अफ दुर एजेन्ट्सका अध्यक्ष रमेश थापा, नेपाल एसोसिएसन अफ रापिटड एजेन्सिजका अध्यक्ष शिव अधिकारी, दुरिष्ट बस एसोसिएसन अफ नेपालका अध्यक्ष कृष्ण आचार्य, स्कूल नेपालका अध्यक्ष महेन्द्रराज पौडेल र होटेल संघ नेपालका निर्वतमान

कपोरेट

अध्यक्ष सिर्जना राणा, द्वितीय उपाध्यक्ष दिनेश तुलाधर र कोषाध्यक्ष युवराज श्रेष्ठलगायत्रे संयुक्त रूपमा नगद र जिन्सी गरी करिब ३० लाखबाबरको राहत प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप राहत कोषमा हस्तान्तरण गरेका थिए।

हस्तान्तरण कार्यक्रममा संघका अध्यक्ष शाहले भूकम्पपीडित व्यक्ति तथा परिवारका लागि पर्यटनसम्बन्धी सीप अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरी 'सिक्वर्ड' कमाउँदैको अवधारणात्तर्गत कार्यक्रमहरू छिई सञ्चालन गरी भूकम्पपीडितहस्ताई जीविकोपार्जनमा सहयोग पुऱ्याउने पनि जानकारी गराएका थिए।

● टेकुमा सिटिजन्स बैंकको १८९ औं शाखा सञ्चालनमा

सिटिजन्स बैंक लिमिटेडले शाखा विस्तार गर्ने क्रममा आफ्नो १८९ औं शाखा काठमाडौंको टेकुमा सञ्चालनमा ल्याएको छ।

टेकुमा मंगलबाट आयोजित एक कार्यक्रमबीच बैंकको सञ्चालक समितिका अध्यक्ष प्रबलजंग पाण्डेले नयाँ शाखाको शुभारम्भ गरेका हुन्। यससँगै काठमाडौं उपत्यकामा यस बैंकको ३७ वटा शाखा

राहत सहयोग उपदेशमा ५१ वटा शाखा सञ्चालनमा रहेका छन्।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष प्रबलजंग पाण्डेले जिल्ला बैंकिङ र सुशासनमा कुनै सम्झौता नगरी बैंकले काम ग

सत्ता समीकरण...

समेत हिन्दु राष्ट्रका पक्षमा वकालत गरेकाले अहिलेको सत्ता समिकरण बदलिन सक्ने आंकलन गर्न थालिएको हो ।

अहिलेको सत्ता समिकरण बदल एमालेका अध्यक्ष ओली सक्रिय रहेको बेला काग्रेसका सभापति देउवाले हिन्दुराष्ट्रका पक्षमा आवाज उठाएका र धर्म निरपेक्ष राष्ट्रको विपक्षीमा छलफल र बहस हुन सक्छ भन्ने उद्घोष गरेका हुनाले प्रधानमन्त्री दाहाल र एमाले अध्यक्ष ओली एकै ठाँडा आउन सक्ने सम्भावना बढेको छ ।

अहिलेको सत्ता समिकरणबाट माओवादी केन्द्र अलग हुन सक्ने र माओवादीका अध्यक्ष समेत रहेका दाहाललाई एमालेले सहयोग र समर्थन गरेर सरकारलाई एमाले सहितका दलहरूले समर्थन दिएर काग्रेसलाई सत्ताबाट हटाउने रणनीति हुन सक्ने सम्भावना समेत बढेको छ । सत्ता समिकरण बदलेंदा नेकपा एमाले, माओवादी केन्द्र, राप्रा र रास्वपाको संख्या जोड्दा एमाले ७७, माओवादी केन्द्र ३२, राप्रा १४ र रास्वपा २१ गरी १ सय ४४ को संख्या पुग्ने भएकाले सत्ता समिकरणको खेल भित्रभित्र सुरु भएको आंकलन गरिन थालिएको छ ।

संघीय संसदमा सरकार बनाउन १ सय ३८ सांसदको आवश्यकता हुन्छ । त्यो संख्या एमाले, माओवादी, राप्रा र रास्वपाकाटै पुग्ने भएकाले गर्दा दाहाललाई नै प्रधानमन्त्रीमा स्वीकार गरेर सत्ता समिकरण बदल्ने खेलमा

केही व्यक्तिहरू सक्रिय भएकाले गर्दा तै काग्रेसका सभापति देउवाले जनताको समर्थन लिनका लागि हिन्दुराष्ट्रको पक्षमा अभिव्यक्ति दिएको हुन सक्ने अनुमान गर्न थालिएको छ ।

अहिलेको अवस्थामा सत्ता फेरबदल हुनु र नहुनुको कुनै अर्थ रहेदैन । जनता सडकमा आएका छन् । काग्रेस सहितको दाहाल सरकारले जनतालाई अवश्यक पर्ने सेवा सुविधा दिन सकेको छैन । सत्तामा रहेका व्यक्तिहरू कमाऊ धन्दामै सक्रिय भएका छन् । दाहाल सरकारको असफलता र अकर्मण्यताकै कारण जाजरकोट र पश्चिम रुकुमका भूकम्प पीडितहरूसँग समेत पर्याप्त मात्रामा सेवा सुविधा पाउन सकेको छैन भन्ने उनीहरू रुठापालको भरमा यो जाडोको मौसममा बैच्च बाय भएका छन् ।

गृह प्रशासन एक पक्ष भएर विरोधीलाई दवाउने कार्यमा सक्रिय भएको छ । दुर्गा प्रसाईको नेतृत्व भएको आन्दोलनमा सहभागि नभएका व्यक्तिहरूलाई समेत बाटो हिन्दुन नदिएर दमन गरिएको छ । राष्ट्रिय पोशाक र राष्ट्रिय फण्डा बोकेर हिङ्केका व्यक्तिहरूलाई दमन गरिएको मात्र छैन प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएर आन्दोलनमा लागेका व्यक्तिहरूलाई सभा, जुलूससभा गर्न नदिएर संविधानले दिएको अधिकारमाथि नै प्रहार गरिएको छ ।

यसरी गृह प्रशासनले जनतामाथि व्यापक दमन गरेपछि त्यसको व्यापक विरोध भएकाले गर्दा काग्रेसभित्र अहिलेको सत्ता समिकरणको खेल भित्रभित्र सुरु भएको आंकलन गरिन थालिएको छ ।